DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 4

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 4)

1. Lise öğrencisi Elif, okulunda düzenlenen bilgi şenliğinde altı standı gezer ve her standda gördüklerini kısaca not eder.

> ***Elif'in şenlik notları:***
>
> ***A standı:*** *Mahalle fırınından gelen Hüseyin Usta, ekmek hamurunun kıvamını hiçbir ölçü aleti kullanmadan, otuz yıldır hamur yoğururken kazandığı alışkanlıkla elinin hissinden anladığını anlatıyor.*
>
> ***B standı:*** *Robotik kulübü, toprağın nemi azalınca saksıyı kendiliğinden sulayan küçük bir düzenek sergiliyor. Öğrenciler düzeneği, fizik derslerinde öğrendikleri bilgileri uygulamaya dökerek kurmuşlar.*
>
> ***C standı:*** *Biyoloji kulübü, aynı türden fasulye fidelerini üç hafta boyunca farklı ışık koşullarında yetiştirmiş; her gün ölçtükleri fide boylarını bir grafikte göstermiş.*
>
> ***D standı:*** *Ebru sanatçısı Gülşen Hanım, boyaları suyun yüzeyine serperken o anki duygularını esere yansıttığını, aynı deseni ikinci kez yapamayacağını söylüyor.*
>
> ***E standı:*** *Düşünce kulübü "İnsan özgür müdür?" sorusunu tartışıyor; her öğrenci görüşünü gerekçeli önermelerle savunuyor, karşı görüşleri sorguluyor.*
>
> ***F standı:*** *Değerler kulübü, zekâtın kimlere verilebileceğini Kur'an-ı Kerim'deki hükümlerden ve Hz. Peygamber'in (sav) uygulamalarından derleyerek anlatıyor.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Her standda sunulan bilginin türünü ve bu bilgi türünün hangi yolla elde edildiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

Stant	Bilgi türü	Elde edilme yolu
A		
B		
C		
D		
E		
F		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

1.2. Elif, şenliğin sonunda defterine şu cümleyi yazar: “C standında öğrendiğim bilgi de F standında öğrendiğim bilgi de hiçbir zaman değişmeyecek bilgilerdir.” Elif'in bu yargısını, iki bilgi türünün kaynağı ve değişebilirliği bakımından değerlendiriniz.

2. Defne, din kültürü öğretmeninin verdiği “Bilgim Nereden Geliyor?” ödevi için bir hafta içinde edindiği bazı bilgileri ve bunları nasıl edindiğini not eder.

Durum	Defne'nin notu
I	Edirne'deki Selimiye Camii'ni Mimar Sinan'ın yaptığını öğrendim. Bu bilgi yüzyıllardır farklı yerlerde yazılmış sayısız kaynakta ve anlatıda aynı biçimde yer alıyor.
II	Çay demlerken suyun kaynadığını, çaydanlıktan yükselen buhardan ve fokurdama sesinden anladım.
III	Bir üçgenin iki iç açısının 90° ve 50° olduğu verilince üçüncü açının 40° olması gerektiği sonucuna vardım.
IV	Sınavda iki seçenek arasında kaldım; içimden gelen bir hisle birini işaretledim ve “Kesin doğrudur.” diye düşündüm.
V	Dedem, Ramazan orucunun farz olduğunu Kur'an-ı Kerim'in bildirdiğini söyledi.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Defne'nin her notunda başvurulan bilgi kaynağını ve bu kaynağın nesnel mi yoksa öznel mi olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

Durum	Bilgi kaynağı	Nesnel / Öznel
I		
II		
III		
IV		
V		

2.2. Defne'nin IV. durumdaki “Kesin doğrudur.” düşüncesini, öznel bilgi kaynaklarıyla edinilen bilgilerin özellikleri açısından değerlendiriniz. Ardından bu bilginin doğruluğunu sınamak için Defne'nin nesnel bir bilgi kaynağına nasıl başvurabileceğine **bir** örnek veriniz.

3. Aşağıda kitabınızda meali yer alan dört ayet verilmiştir.

	Ayet meali
I	“De ki: Allah’a koştuğunuz ortaklarınızdan, başlangıçta yaratmayı yapacak, sonra onu tekrarlayacak kimse var mı? De ki: Allah, başlangıçta yaratmayı yapar, sonra onu tekrar eder…” (Yunus suresi 34. ayet)
II	“Yeryüzünde ne varsa tamamını sizin için yaratan O’dur...” (Bakara suresi 29. ayet)
III	“Göklerde ve yerde bulunanların hepsi O’ndan ister (O’na muhtaçtır). O her an yaratma hâlindedir.” (Rahman suresi 29. ayet)
IV	“… O, her şeyi yaratmış ve yarattığı o şeyleri bir ölçüye göre takdir etmiştir.” (Furkan suresi 2. ayet)

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Her ayette Allah-âlem ilişkisinin hangi boyutuna değinildiğini ve bu boyutu gösteren ifadeyi aşağıdaki tabloya yazınız.

Ayet	Değinilen boyut	Boyutu gösteren ifade
I		
II		
III		
IV		

3.2. "Allah âlemi bir kez yaratmış, sonra onu kendi hâline bırakmıştır; âlem artık O'ndan bağımsız olarak işlemektedir." görüşünün İslam düşüncesiyle bağdaşmadığını, tablodaki **iki farklı** ayete dayanarak gerekçelendiriniz.

4. Okulda düzenlenen bir bilgi yarışmasının (kurgusal) "Doğru mu, yanlış mı?" turunda yarışmacı Kaan'a aşağıdaki ifadeler okunmuş ve Kaan her birine tablodaki cevabı vermiştir.

İfade	Kaan'ın cevabı
I. Âlem, Allah'ın (cc) dışındaki bütün varlıkları ifade eder.	Doğru
II. Gayb âlemine ait varlıklar hakkındaki bilgilerin kaynağı salim duyulardır.	Doğru
III. İnsan, şehadet âlemine ait bir varlıktır.	Yanlış
IV. Gayb âlemi ile şehadet âlemi, Allah'ın (cc) yarattığı âlemin iki bölümüdür.	Yanlış
V. Şehadet âlemi, insanın duyular yoluyla algılayabildiği varlıklardan oluşur.	Doğru

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Kaan'ın yanlış cevap verdiği ifadeleri belirleyiniz. Her biri için doğru cevabı gerekçesiyle yazınız.

4.2. Yarışmanın son sorusu şudur: "Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (cc) 'âlemlerin Rabbi' olarak anılması Allah-âlem ilişkisi hakkında ne ifade eder?" Bu soruyu cevaplayınız. Cevabınızda "âlemler" ifadesini âlem kavramının kullanımlarıyla ilişkilendiriniz.

5. Aşağıdaki belgesel çekim notlarını okuyunuz.

> ***Bir doğa belgeselinin çekim notlarından (kurgusal):***
>
> *Ekim: Ormandaki meşe ağaçlarının altı palamutla doldu. Sincaplar günlerce palamut taşıyıp toprağın farklı yerlerine gömdü. Kar yağdığında bu sakladıkları palamutları bulup çıkararak kış boyunca beslendiler.*
>
> *Mart: Sincapların bulamadığı ya da unuttuğu palamutların bir kısmı filizlendi. Ormanın kenarında yüzlerce yeni meşe fidanı belirdi.*
>
> *Ertesi yılın ekim ayı: Aynı ağaçlar yine meyve verdi, sincaplar yine aynı işe koyuldu. Kuruyan yaşlı ağaçların yerini her yıl yenileri alıyor; ormandaki döngü hiç aksamıyor.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Çekim notlarındaki gözlemlerden hareketle Allah-âlem ilişkisine dair **iki** çıkarımda bulununuz. Her çıkarımın hangi gözleme dayandığını belirtiniz.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

5.2. 5.1'deki çıkarımlarınızdan **birini**, aşağıda meali verilen ayetlerden **biriyle** ilişkilendiriniz. Seçtiğiniz ayetteki hangi ifadenin çekim notlarındaki hangi gözlemle örtüştüğünü açıklayınız.

Meal	Ayet
“Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak Allah’a aittir...”	Hud suresi 6. ayet
“Peki onlar, Allah’ın yaratmayı nasıl başlattığını, sonra onu ardarda sürdürdüğünü görmezler mi? Kuşkusuz bu, Allah için kolaydır.”	Ankebut suresi 19. ayet
“… Allah’ın yasalarında asla bir değişme bulamazsın; Allah’ın yasalarında asla bir sapma da bulamazsın.”	Fatır suresi 43. ayet

6. Sinem, “Kur'an'dan Mesajlar” konusunda öğretmeninin önerisiyle İsra suresinin 36. ayetinin mealini Diyanet İşleri Başkanlığının yayımladığı bir mealden bulur ve sınıf panosu için bir bilgi kartı hazırlamaya başlar. Kartın üst kısmına mealini yazar:

> *“Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur.” (İsra suresi 36. ayet)*

Kartın alt kısmına ise öğretmeninin derste Mülk suresinin 23. ayeti hakkında anlattıklarından şu notu ekler: “Bu ayette Allah'ın (cc) kulak, göz ve kalbi insana bir nimet olarak verdiği hatırlatılıyor; insanın da bu nimetleri verene şükretmesi gerektiği vurgulanıyor.”

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Sinem'in bilgi kartındaki üç bölümü İsra suresinin 36. ayetine göre doldurunuz: ayetin **konusunu**, ayette geçen **dört** kavramı ve ayette verilen **iki** mesajı yazınız.

6.2. Sinem'in kartındaki iki ayetin kulak, göz ve kalp hakkındaki ortak mesajını ve Mülk suresinin 23. ayetinin öne çıkardığı farklı vurguyu açıklayınız. Ardından iki ayetin mesajını birlikte hayata geçiren bir öğrenci davranışına **bir** örnek veriniz.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba’nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	DKAB.10.1.1. İslam’da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme	KB2.5. Sınıflandırma
2	DKAB.10.1.1. İslam’da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
3	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.14. Yorumlama
4	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.5. Sınıflandırma
5	DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
6	DKAB.10.1.3. İsra suresinin 36 ve Mülk suresinin 23. ayetlerinin mesajlarını anlamak için Kur’an-ı Kerim meallerine başvurabilme	KB2.14. Yorumlama

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	Toplam
12	5	10	7	12	5	9	8	8	8	10	6	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Beklenen cevap:

Stant	Bilgi türü	Elde edilme yolu
A	Gündelik (tecrübi) bilgi	Günlük hayatta tecrübe yoluyla, sistemli olmayan öğrenmeyle
B	Teknik bilgi	Doğadan faydalanarak; bilimsel ve gündelik bilgiyi uygulamaya dönüştürerek
C	Bilimsel bilgi	Deney ve gözlem yoluyla
D	Sanatsal bilgi	Duygular, yetenek, üretkenlik ve çalışma yoluyla
E	Felsefi bilgi	Akıl ve mantık çerçevesinde sorgulama yoluyla
F	Dinî bilgi	Vahiy yoluyla (Kur'an-ı Kerim ve sünnet)

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: 6 satır × (bilgi türü 1 puan + elde edilme yolu 1 puan) = 12 puan.

KISMİ PUAN: Her hücre ayrı puanlanır. Bilgi türü yanlış yazılmış ama yazılan yol o standdaki duruma uygunsa (ör. C için “deney ve gözlem”) yol hücresi 1 puan alır. B için “bilimsel bilgi” yazan cevaba tür hücresinde puan verilmez; yol hücresinde “bilgiyi uygulamaya dökme” belirtilmişse 1 puan verilir. F için yalnızca “Kur'an-ı Kerim ve sünnet” yazılması tam kabul edilir.

SIFIR PUAN: Bilgi türü yerine yalnızca standın konusunun tekrar edilmesi (ör. “ekmek bilgisi”); dinî bilgiyi “his/sezgi yoluyla” ya da sanatsal bilgiyi “vahiy yoluyla” gibi kaynağıyla çelişen yolla eşleştirme; boş bırakma.

1.2. TAM PUAN (5 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): Elif'in yargısı C standı için doğru değildir. C standındaki bilgi bilimsel bilgidir; deney ve gözleme dayanır. Bilimsel bilgi yeni keşifler ve çalışmalarla zamanla değişebilir. F standındaki bilgi ise dinî bilgidir; kaynağı kutsal ve yüce bir varlıktır, İslam'da Kur'an-ı Kerim ve sünnete dayanır. Dinî bilgi inananlar için kesinlik ifade eder ve değişmez. Bu nedenle Elif'in yargısı F için doğru, C için yanlıştır.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: C standı: kaynağın deney-gözlem olduğu 1 puan + bilimsel bilginin değişebileceği ve yargının bu bilgi için yanlış olduğu 2 puan; F standı: kaynağın vahiy / Kur'an-ı Kerim ve sünnet olduğu 1 puan + dinî bilginin inananlar için kesin ve değişmez olduğu 1 puan.

KISMİ PUAN: Kalemler bağımsız toplanır. Yalnızca “Elif haksızdır.” denip hangi bilgi için haksız olduğu belirtilmemişse en fazla 2 puan. Kaynaklar doğru yazılıp değişebilirlik hiç ele alınmamışsa 2 puan.

SIFIR PUAN: Her iki bilginin de değişmez olduğunu onaylayan; bilimsel bilgiyi vahye ya da dinî bilgiyi deney-gözleme dayandıran; konuyla ilgisiz cevap; boş bırakma.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

2.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Beklenen cevap:

Durum	Bilgi kaynağı	Nesnel / Öznel
I	Sadık haber (mütevatir haber)	Nesnel
II	Salim duyular	Nesnel
III	Selim akıl	Nesnel
IV	Sezgi	Öznel
V	Sadık haber (haberiresul / vahiy)	Nesnel

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: 5 satır × (bilgi kaynağı 1 puan + nesnel/öznel 1 puan) = 10 puan.

KISMİ PUAN: Her hücre ayrı puanlanır. I için yalnızca “sadık haber”, V için yalnızca “vahiy” ya da “sadık haber” yazılması tam kabul edilir. IV için “ilham” yazılması kaynak hücresinde kabul edilir. Kaynak hücresi boş ya da yanlışsa nesnel/öznel hücresi doğruysa o hücre 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Sezgiyi nesnel, mütevatir haberi ya da vahyi öznel sayan hücreler; kaynak yerine yalnızca “kitap”, “dedem” gibi kişi ya da nesne adı yazılması; boş bırakma.

2.2. TAM PUAN (7 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): IV. durumda Defne bilgiye sezgi yoluyla ulaşmıştır. Sezgi, rüya, keşif ve ilham gibi öznel kaynaklarla edinilen bilgiler kişinin kendi iç deneyimine dayanır; kesin değildir ve doğruluğu teyit edilmeye muhtaçtır. Bu tür bilgiler kişiyi yanıltabilir. Bu nedenle Defne'nin “Kesin doğrudur.” düşüncesi yerinde değildir. Örnek: Defne sınavdan sonra soruyu selim aklını kullanarak adım adım yeniden çözebilir ya da konuyu ders kitabından ve öğretmeninden kontrol ederek hissinin doğru olup olmadığını sınayabilir.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: Bilginin öznel bir kaynağa (sezgi) dayandığı 1 puan + öznel kaynaklarla edinilen bilginin kesin olmadığı ve teyide muhtaç olduğu 2 puan; örnekte başvurulan nesnel kaynağın adlandırılması (selim akıl, salim duyular ya da sadık haber / güvenilir bir kaynak) 1 puan + bu kaynağa nasıl başvurulacağının somut olarak yazılması 3 puan.

KISMİ PUAN: Kalemler bağımsız toplanır. Değerlendirme yalnızca “Bu düşünce yanlıştır.” düzeyinde kalıp öznel kaynağın özelliği belirtilmemişse değerlendirme kalemleri toplam 1 puan. Örnek somut ama başvurulan kaynak adlandırılmamışsa en fazla 3 puan. Örnek sınamayı yine bir hisse ya da tahmine dayandırıyorsa (ör. “Arkadaşıma ne hissettiğini sorarım.”) örnek kalemleri 1 puan.

SIFIR PUAN: Sezgiyi nesnel ya da kesin bilgi kaynağı sayan; Defne'nin düşüncesini onaylayan; konuyla ilgisiz cevap; boş bırakma.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

3.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Beklenen cevap (benzer ifadeler kabul edilir):

Ayet	Değinilen boyut	Boyutu gösteren ifade
I	Allah'ın âlemdeki yaratması süreklidir.	"başlangıçta yaratmayı yapar, sonra onu tekrar eder"
II	Allah bütün canlılara rızık verendir; yeryüzündeki bütün nimetleri yaratıp canlıların hizmetine sunan O'dur.	"Yeryüzünde ne varsa tamamını sizin için yaratan O'dur"
III	Âlemdeki her şey Allah'a muhtaçtır **ya da** Allah'ın yaratması süreklidir.	"hepsi O'ndan ister (O'na muhtaçtır)" / "O her an yaratma hâlindedir"
IV	Allah'ın kâinatta değişmez yasaları vardır (her şey O'nun koyduğu ölçü ve düzene göre var olur).	"bir ölçüye göre takdir etmiştir"

Not: II. satırda "Âlemdeki her şey (insan) yaşamak için Allah'a muhtaçtır" ya da "Allah âlemlerin Rabbi'dir / her şeyin yaratıcısıdır" cevabı da kabul edilir. III. satırda verilen iki boyuttan biri yazılırsa tam puan verilir; yazılan ifade seçilen boyutla uyumlu olmalıdır. IV. satırda "Allah her şeyin yaratıcısıdır / âlemlerin Rabbi'dir" cevabı, ifade olarak "her şeyi yaratmış" gösterilmişse kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: 4 satır × (boyut 2 puan + boyutu gösteren ifade 1 puan) = 12 puan.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı puanlanır. Boyut doğru ama ifade boş ya da boyutla uyumsuzsa satır 2 puan. Boyut yalnızca tek kelimeyle ve belirsiz yazılmışsa (ör. III için yalnızca "yaratma") boyut hücresi 1 puan. Boyut yanlış ama ayetten doğru ifade alıntılanmışsa satır 0 puan alır (ifade, boyuta dayanak olarak puanlanır).

SIFIR PUAN: Ayetle ilgisiz boyut yazılması; yalnızca ayet numarasının tekrar edilmesi; Allah'ın âlemi yaratıp kendi hâline bıraktığını ima eden açıklama; boş bırakma.

3.2. TAM PUAN (5 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): Görüş, Allah ile âlem arasındaki ilişkinin ilk yaratmayla sona erdiğini ileri sürdüğü için İslam düşüncesiyle bağdaşmaz. I. ayette Allah'ın yaratmayı başlattıktan sonra onu tekrar ettiği bildirilir; yaratma tek seferlik değil, süreklidir. III. ayette göklerde ve yerde bulunan her şeyin O'ndan istediği, yani O'na muhtaç olduğu ve O'nun her an yaratma hâlinde olduğu bildirilir. Her an O'na muhtaç olan ve yaratması sürekli devam eden bir âlem O'ndan bağımsız işleyemez.

Diğer kabul edilen dayanaklar: II. ayetteki yeryüzündeki her şeyi O'nun yaratması; IV. ayetteki her şeyin O'nun ölçüsüne göre takdir edilmesi. Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: Görüşün neden hatalı olduğunun belirtilmesi (ilişkinin yaratmayla bitmediği) 1 puan + birinci ayete dayalı gerekçe 2 puan + ikinci ayete dayalı gerekçe 2 puan.

KISMİ PUAN: Yalnızca bir ayete dayalı gerekçe yazılmışsa en fazla 3 puan. Ayet numarası verilip ayetteki ifade ile görüş arasında bağ kurulmamışsa o gerekçe 1 puan.

SIFIR PUAN: Görüşü destekleyen; tablo dışında meali verilmemiş ayete dayanan ya da ayet uyduran; gerekçesiz yalnızca "bağdaşmaz" diyen; boş bırakma.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.1. TAM PUAN (9 PUAN)

Beklenen cevap: Kaan II., III. ve IV. ifadelerde yanlış cevap vermiştir.

- **II. ifade yanlıştır** (Kaan “Doğru” demiştir): Gayb âlemi akıl ve duyular yoluyla algılanamaz. Melek, cennet, cehennem gibi gayb âlemine ait varlıklar hakkındaki bilgilerin kaynağı sadık haberdir (vahiy). Salim duyular ve selim akıl gayb âlemi dışındaki varlıklar hakkında bilgi verir.
- **III. ifade doğrudur** (Kaan “Yanlış” demiştir): İnsan duyularla algılanabilen bir varlıktır ve şehadet âleminde yer alır.
- **IV. ifade doğrudur** (Kaan “Yanlış” demiştir): Âlem, Allah'ın yarattığı bütün varlıkları kapsar. İnsanın duyularla algılayabildiği bölüm şehadet âlemi, akıl ve duyularla algılanamayan bölüm gayb âlemidir; ikisi de âlemin parçasıdır.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: 3 ifade × (Kaan'ın hatalı cevabının belirlenip doğru cevabın yazılması 1 puan + gerekçe 2 puan) = 9 puan.

KISMİ PUAN: Her ifade ayrı puanlanır. Doğru cevap yazılıp gerekçe yalnızca tanım tekrarı düzeyinde kalmışsa ya da eksikse gerekçe 1 puan. Kaan'ın doğru cevap verdiği I. ya da V. ifadeyi hatalı gösteren her seçim için 1 puan düşülür; puan 0'ın altına inmez.

SIFIR PUAN: Gayb âlemine duyularla, deney ya da gözlemle ulaşılabileceğini söyleyen gerekçe; ifadelerin değerlendirilmeden yalnızca tekrar edilmesi; boş bırakma.

4.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): Âlem, Allah'ın dışındaki bütün varlıkları ifade ettiği gibi bazı varlık cinslerinin tamamı için de kullanılır: insanlar âlemi, hayvanlar âlemi, canlılar ve cansızlar âlemi, görülen ve görülemeyen varlıklar âlemi gibi. “Âlemler” ifadesi, bu varlık topluluklarının ve gayb ile şehadet âleminin tamamını kapsar. Allah'ın (cc) “âlemlerin Rabbi” olarak anılması, bütün bu âlemleri yoktan var edenin, onlara şekil verenin ve yaratması devam edenin O olduğunu gösterir. Âlemdeki bütün varlıkların varlığı O'na bağlıdır; göklerin ve yerin egemenliği yalnız O'na aittir.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: “Âlemler” ifadesinin âlem kavramının farklı kullanımlarıyla (varlık cinsleri ya da gayb–şehadet) açıklanması 3 puan; “Rab” nitelemesinin Allah'ın bütün varlıkların yaratıcısı ve sahibi olduğu, yaratmasının sürdüğü biçiminde açıklanması 3 puan; varlıkların O'na bağlı olduğu ya da egemenliğin O'na ait olduğu sonucuna ulaşılması 2 puan.

KISMİ PUAN: Kalemler bağımsız toplanır. “Âlemler” ifadesi yalnızca “bütün varlıklar” diye açıklanıp farklı kullanımlara değinilmemişse ilk kalem 1 puan. “Rab” yalnızca “yaratıcı” kelimesiyle geçiştirilmişse ikinci kalem 1 puan.

SIFIR PUAN: Allah'ın âlemi yaratıp kendi hâline bıraktığını ima eden; “âlemlerin Rabbi” ifadesini yalnızca insanlarla sınırlayan; konuyla ilgisiz cevap; boş bırakma.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

5.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen çıkarımlar (herhangi ikisi kabul edilir):

- **Rızık:** Sincapların kış boyunca sakladıkları palamutlarla beslenmesi ve meşelerin her yıl yeniden meyve vermesi, canlıların rızkının Allah'a ait olduğunu, O'nun bütün canlılara rızık veren olduğunu gösterir.
- **Değişmez yasalar:** Meyve verme, saklama, filizlenme döngüsünün her yıl aynı düzenle tekrarlanması, kâinatta Allah'ın koyduğu değişmez yasaların işlediğini gösterir.
- **Yaratmanın sürekliliği:** Kuruyan ağaçların yerini her yıl yeni fidanların alması, Allah'ın yaratmasının bir kez olup bitmediğini, sürekli devam ettiğini gösterir.
- **Muhtaçlık:** Sincapların yaşamak için palamuda, fidanların filizlenmek için toprağa muhtaç olması, âlemdeki her şeyin varlığını sürdürmek için Allah'a muhtaç olduğunu gösterir.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: 2 çıkarım × (Allah-âlem ilişkisinin boyutunu doğru adlandıran çıkarım 2 puan + dayandığı gözlemi notlardan gösterme 2 puan) = 8 puan.

KISMİ PUAN: Her çıkarım ayrı puanlanır. Boyut doğru ama gözlem gösterilmemişse 2 puan. Gözlem doğru aktarılıp Allah-âlem ilişkisine bağlanmadan yalnızca doğa olayı olarak açıklanmışsa (ör. “sincaplar akıllıdır”) 1 puan. İki çıkarım aynı boyutu tekrar ediyorsa yalnızca biri puanlanır.

SIFIR PUAN: Allah'ın âlemi yaratıp kendi hâline bıraktığını ima eden çıkarım; notlarla bağlantısız çıkarım; boş bırakma.

5.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): Seçilen çıkarım: Allah bütün canlılara rızık verendir. Seçilen ayet: Hud suresi 6. ayet. Ayetteki “Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak Allah’a aittir” ifadesi, sincapların karlı kış günlerinde bile sakladıkları palamutları bulup beslenmesi ve meşelerin her yıl yeniden palamut vermesiyle örtüşür. Sincabın rızkını o hazırlamamıştır; ağacı yaratıp her yıl meyve verdiren Allah'tır.

Diğer geçerli eşleşmeler:

- *Yaratmanın sürekliliği + Ankebut suresi 19. ayet:* “sonra onu ardarda sürdürdüğünü” ifadesi, kuruyan ağaçların yerini her yıl yeni fidanların almasıyla örtüşür.
- *Değişmez yasalar + Fatır suresi 43. ayet:* “Allah’ın yasalarında asla bir değişme bulamazsın” ifadesi, döngünün her yıl aynı düzenle tekrarlanmasıyla örtüşür.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: Çıkarım ile ayetin doğru eşleştirilmesi 2 puan + ayetten ilgili ifadenin gösterilmesi 2 puan + bu ifadenin notlardaki gözlemle örtüşmesinin açıklanması 4 puan.

KISMİ PUAN: Kalemler bağımsız toplanır. Eşleşme doğru ama ayetteki ifade gösterilmemişse en fazla 6 puan. Ayet ile gözlem arasındaki bağ yalnızca “ayet bunu anlatıyor” düzeyinde kalmışsa açıklama kalemi 1 puan. Eşleşme uyumsuz (ör. rızık çıkarımı + Fatır 43) ama gözlem doğru açıklanmışsa 2 puan.

SIFIR PUAN: Tabloda yer almayan ya da uydurulmuş bir ayet kullanılması; ayet ile çıkarım arasında anlamlı bağ kurulmaması; boş bırakma.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

6.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Beklenen cevap (örnek):

- **Ayetin konusu:** İnsanın bilgi edinme vasıtaları olan kulak, göz ve kalbi doğru kullanması; hakkında kesin bilgi sahibi olmadığı şeye göre hareket etmemesi ve bu vasıtalardan sorumlu olması.
- **Ayette geçen kavramlar:** kesin bilgi (bilgi), kulak, göz, kalp, sorumluluk (herhangi dördü).
- **Ayette verilen mesajlar (herhangi ikisi):** Kişi doğruluğu kesin olarak ortaya konamayan bilgiye göre hareket etmemelidir. Kulak, göz ve kalp gibi bilgi kaynakları doğru kullanılmalıdır. İnsan edindiği bilgileri kullanmaktan ve bilgi vasıtalarını nasıl kullandığından sorumludur.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: Konu 2 puan + 4 kavram × 1 puan + 2 mesaj × 2 puan = 10 puan.

KISMİ PUAN: Konu yalnızca “bilgi” ya da “sorumluluk” gibi tek kelimeyle yazılmışsa 1 puan. Her kavram ayrı puanlanır; ayette geçmeyen kavram puan almaz. Mesaj ayetle uyumlu ama ayetin cümlesini aynen tekrar etmekten öteye geçmiyorsa o mesaj 1 puan.

SIFIR PUAN: Ayetle ilgisiz konu ve mesajlar; ayetin mesajını “hiçbir habere inanılmamalıdır” biçiminde aşırı genelleyen cevap; boş bırakma.

6.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Beklenen cevap (örnek): İki ayet de kulak, göz ve kalbin insana verilmiş bilgi edinme vasıtaları olduğunu ve insanın bunları doğru kullanmakla yükümlü olduğunu vurgular. İsra suresinin 36. ayeti bu vasıtaların kullanımından insanın sorumlu olduğunu ve kesin bilgiye dayanmadan hareket edilmemesini öne çıkarır. Mülk suresinin 23. ayeti ise bu vasıtaların Allah'ın (cc) nimeti olduğunu ve bu nimetlere şükredilmesi gerektiğini vurgular. Şükür yalnızca dil ile olmaz; her nimetin şükrü kendi cinsiyle, yani o nimeti veriliş amacına uygun kullanarak yerine getirilir. Örnek: Sosyal medyada gördüğü bir haberin doğruluğunu güvenilir kaynaklardan araştırmadan paylaşmayan ve gözünü, kulağını faydalı bilgiler edinmek için kullanan bir öğrenci iki ayetin mesajını birlikte hayata geçirmiş olur.

Benzer ifadeler kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hatası puan kırdırmaz.

Puan dağılımı: Ortak mesaj (kulak, göz ve kalbin verilmiş bilgi vasıtaları olduğu ve doğru kullanılması / bunlardan sorumlu olunması) 2 puan + Mülk 23'ün farklı vurgusu (nimet ve şükür; nimetin veriliş amacına uygun kullanılması) 2 puan + iki mesajı birlikte yansıtan uygun örnek 2 puan.

KISMİ PUAN: Kalemler bağımsız toplanır. Ortak mesaj ya da farklı vurgu yalnızca tek kelimeyle (“sorumluluk”, “şükür”) yazılıp açıklanmamışsa o kalem 1 puan. Örnek iki ayetten yalnızca birinin mesajını yansıtıyorsa 1 puan.

SIFIR PUAN: İki ayeti birbirine karıştıran ya da Mülk 23'e kitapta yer almayan bir meal uyduran; ayetlerle ilgisiz cevap; boş bırakma.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba’nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif